

ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΣΥΣΣΙΤΙΩΝ ΠΟΥ ΣΤΗΡΙΖΕΙ
Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΣΥΣΣΙΤΙΩΝ ΠΟΥ ΣΤΗΡΙΖΕΙ
Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Αθήνα, Ιανουάριος 2021

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	5
1 Εισαγωγικά.....	6
2 Επίσημες στατιστικές.....	7
3 Έρευνα.....	10
3.1 Εισαγωγικά.....	10
3.2 Το ερωτηματολόγιο.....	11
3.3 Απαντήσεις - Ως προς τα συσσίτια.....	14
3.4 Απαντήσεις - Ως προς τους ωφελούμενους.....	16
3.5 Απαντήσεις - Ως προς τα τρόφιμα.....	21
3.6 Περιπτώσεις ωφελούμενων.....	24
3.7 Συμπεράσματα - Προβληματισμοί.....	26

Πίνακας διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Η επισιτιστική ανασφάλεια στις χώρες της Ευρώπης.....	8
Διάγραμμα 2: Η εξέλιξη της επισιτιστικής ανασφάλειας στην Ελλάδα και την Ευρωζώνη.....	9
Διάγραμμα 3: Από τον Μάρτιο που είχαμε την εμφάνιση του Covid-19, και με όσα ακολουθούν στην οικονομία, είναι πιο δύσκολο να βρείτε τρόφιμα;.....	14
Διάγραμμα 4: Υπάρχει περίπτωση, λόγω των προβλημάτων που αντιμετωπίζετε, να κλείσετε μέσα στα επόμενα 2 χρόνια;.....	14
Διάγραμμα 5: Επιπτώσεις από την πανδημία.....	15
Διάγραμμα 6: Από τον Μάρτιο που είχαμε την εμφάνιση του Covid-19, και με όσα ακολουθούν στην οικονομία, βλέπετε οι ανάγκες των ανθρώπων για τρόφιμα, να αυξάνονται;.....	16

Διάγραμμα 7: Οι άνθρωποι που βοηθάτε, οι άνεργοι, πιστεύετε ότι θα μπορέσουν να βρουν δουλειά στα επόμενα 2 χρόνια;.....	16
Διάγραμμα 8: Τι ποσοστό των ανθρώπων που βοηθάτε αντιμετωπίζουν τα παρακάτω προβλήματα.....	17
Διάγραμμα 8Α: Ανεργία.....	17
Διάγραμμα 8Β: Χαμηλές συντάξεις.....	17
Διάγραμμα 8Γ: Προβλήματα υγείας στην οικογένεια.....	17
Διάγραμμα 8Δ: Ψυχολογικά / νοητικά προβλήματα στην οικογένεια.....	18
Διάγραμμα 8Ε: Έλλειψη κατοικίας (νοίκι).....	18
Διάγραμμα 8ΣΤ: Χρέη σε τράπεζες, δημόσιο και αλλού.....	18
Διάγραμμα 8Ζ: Πολλά παιδιά.....	19
Διάγραμμα 9: Αξιολογείτε το μέγεθος της κάθε μιας από τις παρακάτω ανάγκες που αντιμετωπίζουν οι περισσότεροι από τους ανθρώπους που βοηθάτε.....	19
Διάγραμμα 9Α: Τροφή.....	19
Διάγραμμα 9Β: Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.....	19
Διάγραμμα 9Γ: Στέγαση.....	19
Διάγραμμα 9Δ: Ένδυση - υπόδηση.....	20
Διάγραμμα 9Ε: Οικιακός εξοπλισμός.....	20
Διάγραμμα 10: Πως βλέπετε να εξελίσσονται οι ανάγκες των ανθρώπων που στηρίζετε;....	20
Διάγραμμα 11: Σημειώστε από ποιες από τις παρακάτω πηγές βρίσκετε τρόφιμα.....	21
Διάγραμμα 12: Πηγές τροφίμων - μέγεθος συνεισφοράς.....	22
Διάγραμμα 12Α: Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	22
Διάγραμμα 12Β: Μητρόπολη.....	22
Διάγραμμα 12Γ: Τράπεζα Τροφίμων.....	22
Διάγραμμα 12Δ: Εταιρίες τροφίμων.....	23
Διάγραμμα 12Ε: Αγορές από ίδιους πόρους.....	23
Διάγραμμα 12ΣΤ: Προσφορές ιδιωτών.....	23

Πρόλογος

Η δουλειά της Τράπεζας Τροφίμων μας φέρνει σε συνεχή επαφή με οργανώσεις που βρίσκονται στην βάση της κοινωνικής φροντίδας. Οργανώσεις που βασίζονται στην πρωτοβουλία ιδιωτών που αποφασίζουν να δώσουν από τον εαυτό τους για να βοηθούν τους λιγότερο τυχερούς. Πολλές είναι μικρές, αθόρυβες, σχεδόν αόρατες, αλλά όλες μαζί, μικρές και μεγάλες, συνθέτουν ένα πολύ εκτεταμένο ιστό που συμπληρώνει κενά που δεν προλαβαίνει να καλύψει η κρατική πρόνοια. Όντας κοντά στα προβλήματα της κοινωνίας, οι οργανώσεις αυτές -σύλλογοι, σωματεία, συσσίτια, κλπ.- έχουν άμεση γνώση των αναγκών και μπορούν να βοηθούν πιο αποτελεσματικά, χωρίς υπερβολικές γραφειοκρατικές διατυπώσεις, εκείνους που έχουν ανάγκη. Ενώ όμως παντού αλλού η ιδιωτική φιλανθρωπία αναγνωρίζεται επίσημα και επιβραβεύεται, στην Ελλάδα, αντί να αξιοποιείται από το κράτος, συχνά αντιμετωπίζεται με καχυποψία. Αυτός είναι ένας από τους λόγους που μας έκανε να αποφασίσουμε να μάθουμε περισσότερα γι' αυτήν, και αρχίζουμε με μια έρευνα στον χώρο που μας είναι οικείος - τα συσσίτια. Ποιοι τα οργανώνουν; Ποιους βοηθούν; Τι ανάγκες έχουν σε τρόφιμα; Που τα βρίσκουν και από ποιους; Απλές ερωτήσεις. Τα 46 συσσίτια που διαλέξαμε, όλα στην Αττική, ταΐζουν τακτικά 16.916 άτομα. Είναι ένα μικρό δείγμα των εκατοντάδων που λειτουργούν στην χώρα.

Ένα σημαντικό εύρημα της έρευνας είναι ότι λόγω κρίσης και πανδημίας, ο αριθμός εκείνων που προσφεύγουν σ' αυτά αυξάνεται συνεχώς, όπως και οι ανάγκες κατ' άτομο. Το άλλο ότι τα συσσίτια δεν λαμβάνουν σχεδόν καμία βοήθεια από την κεντρική κυβέρνηση. Αυτό το δεύτερο, ενώ έχει στην διάθεσή της προγράμματα όπως το ΤΕΒΑ που διαχειρίζονται εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ που η ΕΕ μας δίνει ειδικά για την καταπολέμηση της πείνας, και από τα οποία η χώρα μας απορροφά μόνο ένα μικρό ποσοστό.

Η οικοδόμηση εμπιστοσύνης και στενότερη συνεργασία ανάμεσα στην Κεντρική Κυβέρνηση και τον ιστό των συσσιτίων και εν γένει των φιλανθρωπικών οργανώσεων ιδιωτικής πρωτοβουλίας θα είχε μόνο θετικά αποτελέσματα για το σύνολο της κοινωνίας.

Παναγής Βουρλούμης
Πρόεδρος

1 Εισαγωγικά

Στις 6 Νοεμβρίου 2020 η ΕΛΣΤΑΤ δημοσίευσε την έκθεση «Συνθήκες Διαβίωσης στη Ελλάδα». Λίγες μέρες μετά, στις 23 Νοεμβρίου, η Eurostat δημοσίευσε τα αντίστοιχα δικά της επικαιροποιημένα στοιχεία. Τα ευρήματα και των δύο οργανισμών συμφωνούν. Τα στοιχεία αναφέρονται σε ένα πλήθος παραγόντων που επηρεάζουν τις συνθήκες ζωής σε μία χώρα. Ανάμεσα σ' αυτά, το επίπεδο φτώχειας του πληθυσμού, τα χαρακτηριστικά που συνδέονται με την φτώχεια, αλλά και την έκταση της επισιτιστικής ανασφάλειας. Πρόκειται για μια μεταβαλλόμενη κοινωνική κατάσταση, η οποία ιδιαίτερα στην Ελλάδα, εξελίσσεται αρνητικά τα τελευταία 10 χρόνια.

Στο παρόν έντυπο, στο πρώτο μέρος, παρουσιάζονται στατιστικά μεγέθη για την επισιτιστική ανασφάλεια, σύμφωνα με τις επίσημες στατιστικές. Δεν γίνεται αναλυτική αναφορά, ενώ για περισσότερες πληροφορίες, παραπέμπουμε στην έρευνα του IOBE «*Η Τράπεζα Τροφίμων ως μέσο αντιμετώπισης της επισιτιστικής ένδειας στην Ελλάδα*», δημοσιευμένη στην ιστοσελίδα της Τράπεζας Τροφίμων. Σύμφωνα με την Eurostat, το 2019 σε κατάσταση επισιτιστικής ανασφάλειας ήταν το 11,7% του πληθυσμού. Έκτοτε η πανδημία επιδείνωσε το πρόβλημα.

Το 11,7% του πληθυσμού ξεπερνά το ένα εκατομμύριο και αποτελείται από κοινωνικές ομάδες με διαφορετικά χαρακτηριστικά και γεωγραφική κατανομή. Η έρευνά μας βασίζεται σε στοιχεία που συγκεντρώσαμε από συσσίτια της Αττικής με τα οποία συνεργαζόμαστε και έχει δύο κατευθύνσεις. Η μία προσπαθεί να περιγράψει το προφίλ των ατόμων με επισιτιστική ανασφάλεια, που αποτελούν μέρος του γενικού πληθυσμού. Δηλαδή εκείνων που δεν ανήκουν σε ειδικές κοινωνικές ομάδες όπως πχ. τα ΑμΕΑ. Τέτοια άτομα έχουν λιγότερες δυνατότητες πρόσβασης σε ειδικά προγράμματα βοήθειας και αποτελούν τον κορμό των περιπτώσεων που απευθύνονται στα συσσίτια. Η άλλη κατεύθυνση της έρευνας, αφορά τις πηγές εφοδιασμού των συσσιτίων με τρόφιμα, ώστε να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται στις ανάγκες για σίτιση. Στόχος της έρευνας είναι να βοηθήσει στην αποτελεσματικότερη διαχείριση και κατεύθυνση των πόρων που διατίθενται για την καταπολέμηση της πείνας. Ελπίζουμε τα συμπεράσματά της, να φανούν χρήσιμα σε άλλους Οργανισμούς, Ιδρύματα, αλλά και φορείς άσκησης κοινωνικής πολιτικής.

Δημήτρης Νέντας

2 Επίσημες στατιστικές

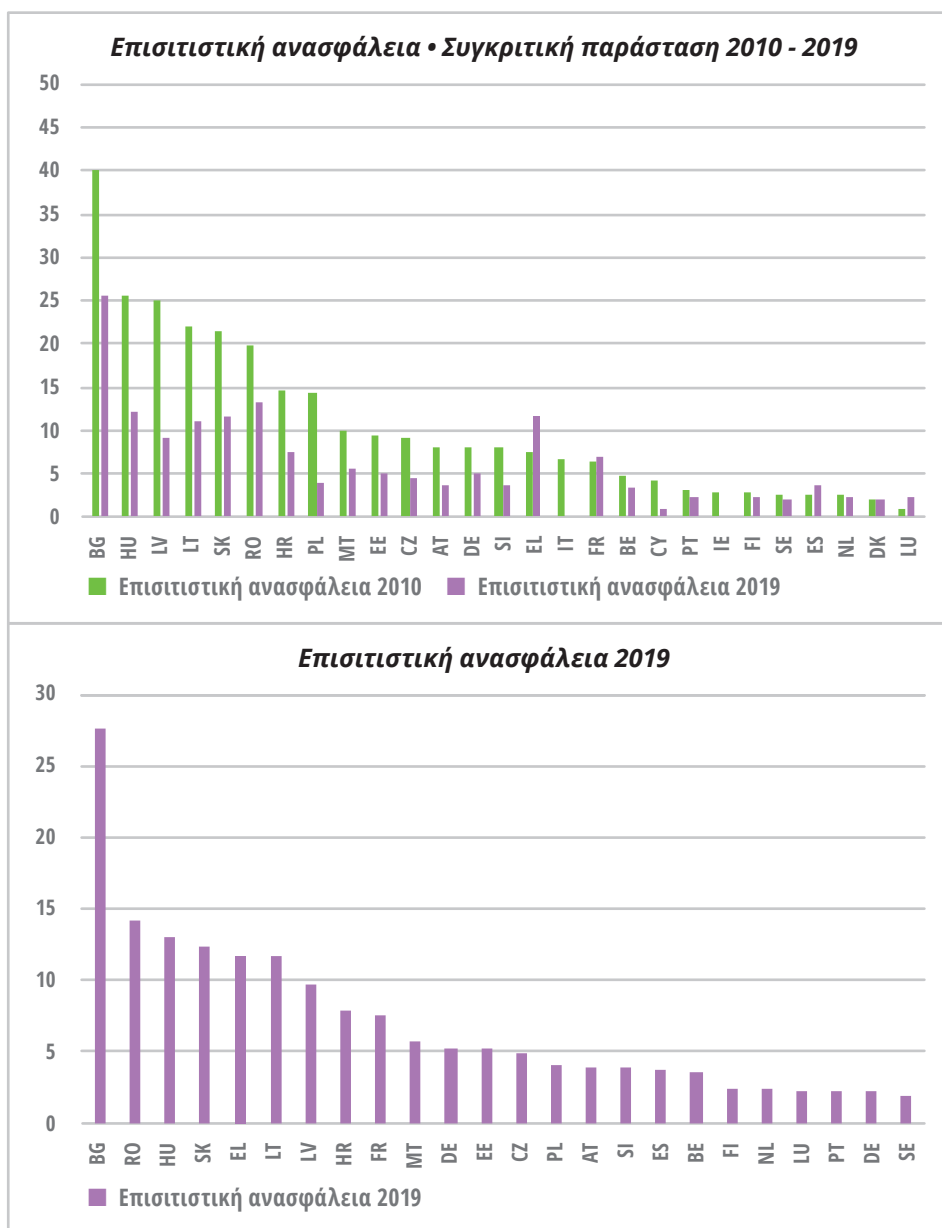
Σύμφωνα με την Eurostat, η επισιτιστική ανασφάλεια μετράται ως η αδυναμία ενός ατόμου να περιλαμβάνει η διατροφή του κάθε δεύτερη ημέρα κοτόπουλο, κρέας, ψάρι ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας, και είναι ένα υπό-μέρος του δείκτη «ποσοστό ατόμων με υλικές στερήσεις».

Ένας άνθρωπος βρίσκεται σε επισιτιστική ανασφάλεια όταν δεν έχει ασφαλή πρόσβαση σε επαρκείς ποσότητες ασφαλών και θρεπτικών τροφίμων. Στις ανεπτυγμένες χώρες δεν συναντάμε πολλές περιπτώσεις ακραίας πείνας ή λιμού, ωστόσο και η επισιτιστική ανασφάλεια έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις, καθώς «...μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα ψυχικής και φυσικής ανάπτυξης, να επηρεάσει τις επιδόσεις των παιδιών στο σχολείο και να οδηγήσει σε παχυσαρκία», (Prolepsis, 2016).

ποσοστά επισιτιστικής ανασφάλειας στον γενικό πληθυσμό				
Χώρες		2010	2019	μεταβολή
Βουλγαρία	BG	43,2	27,6	-36%
Ουγγαρία	HU	27,6	13,0	-53%
Λετονία	LV	26,8	9,8	-63%
Λιθουανία	LT	23,5	11,7	-50%
Σλοβακία	SK	23,0	12,3	-47%
Ρουμανία	RO	21,4	14,2	-34%
Κροατία	HR	15,7	7,9	-50%
Πολωνία	PL	15,5	4,1	-74%
Μάλτα	MT	10,8	5,8	-46%
Εσθονία	EE	10,1	5,3	-48%
Τσεχία	CZ	9,7	4,9	-49%
Αυστρία	AT	8,7	3,9	-55%
Γερμανία	DE	8,6	5,3	-38%
Σλοβενία	SI	8,5	3,9	-54%
Ελλάδα	EL	7,9	11,7	48%
Ιταλία	IT	7,0	:	
Γαλλία	FR	6,9	7,5	9%
Βέλγιο	BE	5,0	3,6	-28%
Κύπρος	CY	4,4	0,8	-82%
Πορτογαλία	PT	3,3	2,3	-30%
Ιρλανδία	IE	3,0	:	
Φινλανδία	FI	2,9	2,5	-14%
Σουηδία	SE	2,7	2,0	-26%
Ισπανία	ES	2,6	3,8	46%
Ολλανδία	NL	2,6	2,4	-8%
Δανία	DK	2,1	2,2	5%
Λουξεμβούργο	LU	0,9	2,3	156%

Δεδομένα διαγράμματος 1

Διάγραμμα 1: Η επισιτιστική ανασφάλεια στις χώρες της Ευρώπης

Πηγή: Eurostat • Επεξεργασία: Τράπεζα Τροφίμων

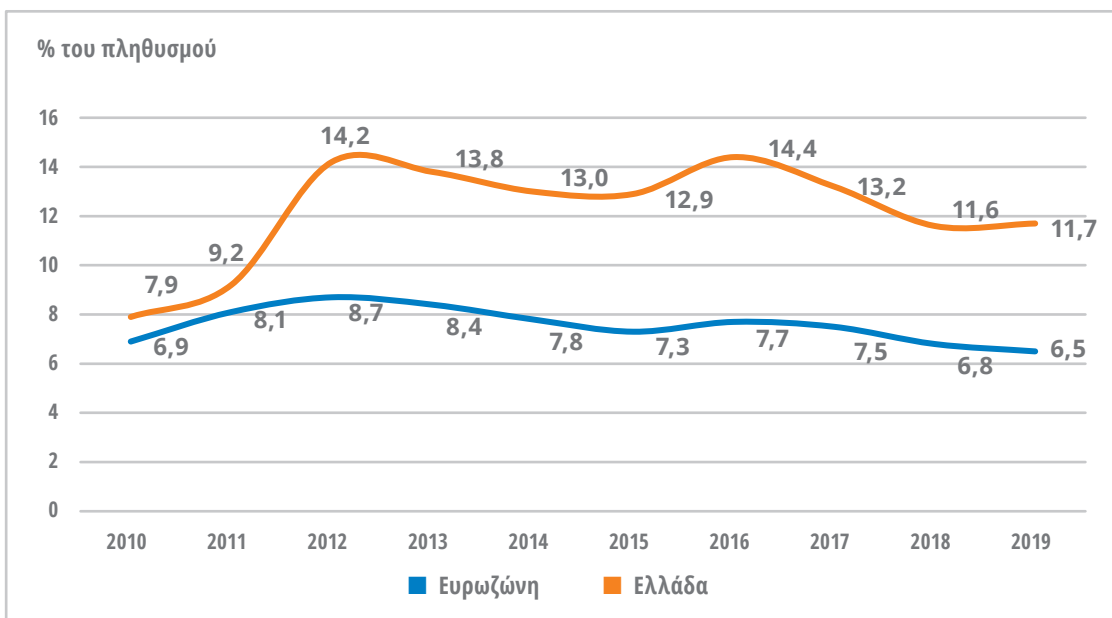
Συγκρίνοντας τα δεδομένα του 2019, σε σχέση με το 2010:

- Το 2010 οι τιμές κυμαίνονται από 43,2% (Βουλγαρία), έως 0,9% (Λουξεμβούργο). Το 2019 η Βουλγαρία συνεχίζει να είναι η χώρα με το υψηλότερο ποσοστό επισιτιστικής ανασφάλειας, στο 27,6%, ενώ η ελάχιστη τιμή είναι στο 0,8% για την Κύπρο. Αν και το κάτω όριο παραμένει ουσιαστικά σταθερό, η υψηλότερη τιμή είναι μειωμένη κατά 15,6 ποσοστιαίες μονάδες (-36%).

• Από το 2010 μέχρι το 2019, 20 κράτη έχουν μειώσει το ποσοστό επισιτιστικής ανασφάλειας στον πληθυσμό τους, ενώ τα 8 από αυτά έχουν καταφέρει να περιορίσουν την επισιτιστική ανασφάλεια κάτω από το μισό σε σχέση με το 2010 (HU, LV, LT, HR, PL, AT, SI, CY). Οι μεγαλύτερες μειώσεις παρουσιάζονται στις περιπτώσεις της Κύπρου (-82%), της Πολωνίας (-74%) και Λετονίας (-63%). Αντίθετα, σε 5 κράτη σημειώνεται αύξηση στο ποσοστό επισιτιστικής ανασφάλειας (EL, FR, ES, DK, LU). Το Λουξεμβούργο σημειώνει την μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση (+156%), αν και τα μεγέθη παραμένουν πολύ χαμηλά (2,6%, έναντι 0,9%).

• Η **Ελλάδα** παρουσιάζει την δεύτερη μεγαλύτερη αύξηση (+48%), μετά το Λουξεμβούργο. Ενώ το 2010 βρισκόταν στην 15η θέση, το 2019 έχει την 5η θέση στο σύνολο των χωρών. Ενδιαφέρον έχει η παρατήρηση ότι οι 4 χώρες με ποσοστά υψηλότερα της Ελλάδας (BG, RO, HU, SK) έχουν, αντίθετα με εμάς, βελτιώσει την θέση τους, σημειώνοντας σημαντικά μικρότερα ποσοστά επισιτιστικής ανασφάλειας σε σχέση με το 2010.

Διάγραμμα 2: Η εξέλιξη της επισιτιστικής ανασφάλειας στην Ελλάδα και την Ευρωζώνη

Πηγή: Eurostat • Επεξεργασία: Τράπεζα Τροφίμων

Βλέποντας το ποσοστό επισιτιστικής ανασφάλειας στην Ελλάδα και στην Ευρωζώνη, έχει ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε την απόκλιση των δύο καμπυλών. Η επισιτιστική ανασφάλεια στην Ευρώπη, κινείται από το 6,9% στο 6,5% παρουσιάζοντας δύο επιμέρους 'ρηχά κύματα'. Αντίθετα από την εξέλιξη του φαινομένου στην Ευρώπη, η καμπύλη για την Ελλάδα, αυξάνεται δυσανάλογα περισσότερο, κατά τα έτη 2012, 2015, 2016 και 2019.

3 Έρευνα

3.1 Εισαγωγικά

Η Τράπεζα Τροφίμων, κατά κύριο λόγο, δέχεται δωρεές τροφίμων από εταιρίες, των οποίων τα προϊόντα προσφέρει δωρεάν σε συσσίτια και ιδρύματα σε όλη την Αττική. Μέρος της δραστηριότητάς της είναι ο έλεγχος των φορέων τους οποίους στηρίζει, αλλά και η γνώση των αναγκών τους.

Τα συσσίτια είναι δομές οι οποίες προσφέρουν τρόφιμα σε ανθρώπους που απευθύνονται σ' αυτά. Λειτουργούν σε επίπεδο 'γειτονιάς', μπορούν να γνωρίζουν προσωπικά τους ανθρώπους που έχουν ανάγκη, και εκτός από τρόφιμα, συνήθως τους υποστηρίζουν και με άλλους τρόπους (υλική βοήθεια, ψυχοκοινωνική υποστήριξη). Στις περισσότερες περιπτώσεις -ιδιαιτέρως ύστερα από την οικονομική κρίση- τηρούν αρχείο για τους ωφελούμενους, την οικογενειακή και οικονομική τους κατάσταση, προβλήματα υγείας που αντιμετωπίζουν, κλπ. Εξάιρεση αποτελούν συσσίτια που υποστηρίζουν μεγάλο αριθμό αστέγων ή εξαρτημένων ανθρώπων, συνήθως σε περιοχές του κέντρου.

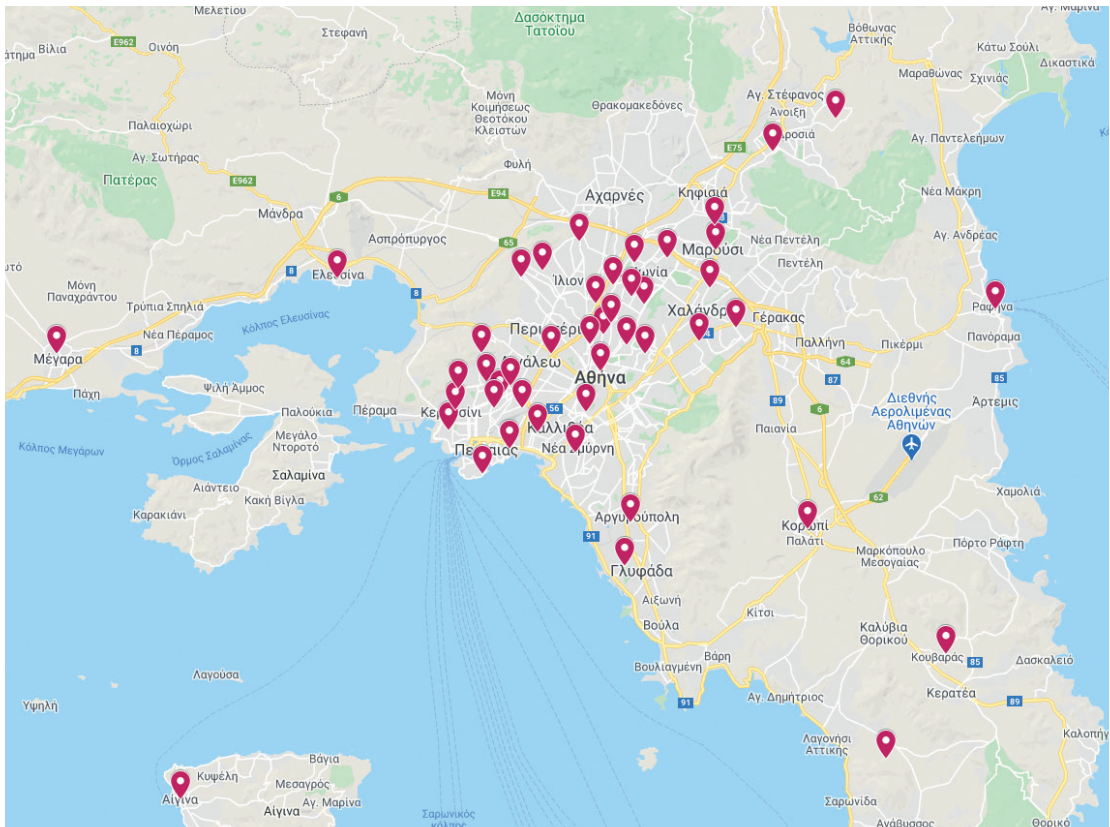
Κάθε συσσίτιο, ανάλογα με την δυνατότητά του, μπορεί και στηρίζει λιγότερους ή περισσότερους ανθρώπους, εξετάζοντας τις ανάγκες τους. Σημαντικό είναι ότι δεν υπάρχουν οριζόντια κριτήρια, αλλά γίνεται μια συνολική εκτίμηση των αναγκών κάθε ανθρώπου. Έτσι, μια τριμελής οικογένεια με παιδί ΑμΕΑ μπορεί να έχει μεγαλύτερη ανάγκη από ένα ζευγάρι, ακόμα κι όταν το εισόδημά της είναι αναλογικά υψηλότερο. Αντίστοιχα, κάποιος με ακίνητη περιουσία (πχ. σπίτι στο χωριό) αλλά μηδενικά εισοδήματα, αποκλείεται από τα επίσημα κρατικά προνοιακά προγράμματα, ενώ έχει πραγματική ανάγκη για τροφή.

Τα συσσίτια δεν συνιστούν ένα ενιαίο οργανωμένο δίκτυο, ούτε μπορεί να υπάρχει μία συνολική καταγραφή πόσα συσσίτια υπάρχουν. Τα περισσότερα λειτουργούν από ενορίες, οργανώσεις, αλλά και άτυπες κοινωνικές ομάδες. Προσπαθούν να βρουν δωρεές τροφίμων από δωρητές στην περιοχή που δραστηριοποιούνται, ενώ αγοράζουν και τρόφιμα με ίδιους πόρους (συνδρομές μελών, bazar, εκδηλώσεις, κλπ).

Αυστηρή αρχή της Τράπεζας Τροφίμων είναι να τροφοδοτεί συσσίτια που έχουν νομική υπόσταση και ΑΦΜ. Η διακίνηση των προϊόντων γίνεται με δελτία αποστολής, και κατάλληλη κωδικοποίηση για τα συσσίτια αλλά και για τα προϊόντα, με την χρήση ειδικού λογισμικού. Έτσι, είναι ευκολότερη η διαχείριση των προϊόντων, εξασφαλίζεται η ιχνηλασιμότητα των τροφίμων, ενώ υπάρχει και πλήρης στατιστική αποτύπωση.

Προκειμένου να μπορέσουμε να κατανοήσουμε καλύτερα τις επισιτιστικές ανάγκες των ανθρώπων, συγκεντρώσαμε πληροφορίες με τη χρήση ερωτηματολογίου το οποίο συμπληρώθηκε με τηλεφωνικές συνεντεύξεις με τους αρμόδιους των συσσιτίων. Οι απαντήσεις στα ερωτηματολόγια συγκεντρώθηκαν το χρονικό διάστημα από 23 Νοεμβρίου έως 8 Δεκεμβρίου 2020, και συμπληρωματικά από 18 έως 20 Ιανουαρίου 2021. Το ερωτηματολόγιο απευθύνθηκε αποκλειστικά σε συσσίτια που απευθύνονται στον γενικό πληθυσμό. Η Τράπεζα Τροφίμων τροφοδοτεί επίσης ιδρύματα (γηροκομεία, ορφανοτροφεία, ιδρύματα για ΑμΕΑ, κέντρα απεξάρτησης, κα) που εξυπηρετούν κοινωνικές ομάδες με διαφορετικά και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Συνολικά, συγκεντρώθηκαν πλήρεις απαντήσεις από 46 συσσίτια, με την γεωγραφική διασπορά που φαίνεται στον χάρτη. Το δείγμα των συσσιτίων προέρχεται από το σύνολο των 90, που στηρίζει η Τράπεζα Τροφίμων. Τα συσσίτια αυτά μοιράζουν μαγειρεμένο φαγητό, ή δίνουν τρόφιμα ώστε οι οικογένειες να μαγειρέψουν σπίτι τους. Τα συγκεκριμένα 46 συσσίτια, συνολικά υποστηρίζουν 16.916 συνανθρώπους μας, εκ των οποίων 3.808 ανήλικοι και 3.804 άνω των 65 ετών. Από τα 46 συσσίτια, τα 31 είναι συσσίτια ενοριών (67% του δείγματος), 11 οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (24%), ενώ συμμετέχουν και 4 κοινωνικά παντοπωλεία δήμων (9%).

3.2 Το ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο είναι δομημένο κατά τρόπο που να αποτυπώνονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα συσσίτια, στην προσπάθειά τους να υποστηρίξουν τους ανθρώπους που απευθύνονται σ' αυτά, καθώς και τα χαρακτηριστικά αυτών των ανθρώπων. Σε αυτό συμπεριλήφθηκαν και ερωτήσεις διερεύνησης της επίδρασης της πανδημίας στο έργο των συσσιτίων.

Να σημειωθεί ότι οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν από τα ερωτηματολόγια αφορούν στους ανθρώπους που έχουν ανάγκη και ζητάνε τρόφιμα, κατά δήλωση των συσσιτίων.

1. Επιλέξτε μια από τις τέσσερις επιλογές σε κάθε ερώτημα:	Ναι	Μάλλον ναι	Μάλλον όχι	Όχι
Οι άνθρωποι που βοηθάτε, οι άνεργοι, πιστεύετε ότι θα μπορέσουν να βρουν δουλειά στα επόμενα 2 χρόνια;	☐	☐	☐	☐
Από τον Μάρτιο που είχαμε την εμφάνιση του Covid 19, και με όσα ακολουθούν στην οικονομία, είναι πιο δύσκολο να βρείτε τρόφιμα;	☐	☐	☐	☐
Από τον Μάρτιο που είχαμε την εμφάνιση του Covid 19, και με όσα ακολουθούν στην οικονομία, βλέπετε οι ανάγκες των ανθρώπων για τρόφιμα, να αυξάνονται;	☐	☐	☐	☐
Υπάρχει περίπτωση, λόγω των προβλημάτων που αντιμετωπίζετε, να κλείσετε μέσα στα επόμενα 2 χρόνια;	☐	☐	☐	☐

2. Τι ποσοστό των ανθρώπων που βοηθάτε αντιμετωπίζουν τα παρακάτω προβλήματα:	0 - 20%	20 - 40%	40 - 60%	60 - 80%	80 - 100%
Προβλήματα υγείας στην οικογένεια	☐	☐	☐	☐	☐
Ψυχολογικά / νοητικά προβλήματα στην οικογένεια	☐	☐	☐	☐	☐
Ανεργία	☐	☐	☐	☐	☐
Έλλειψη κατοικίας (νοίκι)	☐	☐	☐	☐	☐
Πολλά παιδιά	☐	☐	☐	☐	☐
Χρέη σε τράπεζες, δημόσιο, και αλλού	☐	☐	☐	☐	☐
Χαμηλές συντάξεις	☐	☐	☐	☐	☐

3. Αξιολογείστε το μέγεθος της κάθε μιας από τις παρακάτω ανάγκες που αντιμετωπίζουν οι περισσότεροι από τους ανθρώπους που βοηθάτε:	0 - 20%	20 - 40%	40 - 60%	60 - 80%	80 - 100%
Ένδυση - υπόδηση	☐	☐	☐	☐	☐
Τροφή	☐	☐	☐	☐	☐
Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη	☐	☐	☐	☐	☐
Στέγαση	☐	☐	☐	☐	☐
Οικιακός εξοπλισμός	☐	☐	☐	☐	☐

4. Τι προβλήματα αντιμετωπίσατε λόγω της πανδημίας;

☐ Ανεπάρκεια τροφίμων	☐ Δυσκολία παράδοσης/παραλαβής τροφίμων
☐ Ανεπάρκεια εθελοντών	☐ Φόβος ανθρώπων να έρθουν να πάρουν
☐ Αύξηση ανθρώπων που ζητάνε βοήθεια	τρόφιμα
☐ Άλλο: _____	

5. Ποιο πρόβλημα ή ποια προβλήματα σας είναι πιο δύσκολα στην αντιμετώπισή τους;

☐ Ανεπάρκεια τροφίμων	☐ Δυσκολία παράδοσης/παραλαβής τροφίμων
☐ Ανεπάρκεια εθελοντών	☐ Φόβος ανθρώπων να έρθουν να πάρουν
☐ Αύξηση ανθρώπων που ζητάνε βοήθεια	τρόφιμα
☐ Άλλο: _____	

6. Σε ποιο πρόβλημα ή σε ποια προβλήματα δεν μπορείτε ακόμα να βρείτε λύση;

☐ Ανεπάρκεια τροφίμων	☐ Δυσκολία παράδοσης/παραλαβής τροφίμων
☐ Ανεπάρκεια εθελοντών	☐ Φόβος ανθρώπων να έρθουν να πάρουν
☐ Αύξηση ανθρώπων που ζητάνε βοήθεια	τρόφιμα
☐ Άλλο: _____	

7. Πως βλέπετε να εξελίσσονται οι ανάγκες των ανθρώπων που στηρίζετε (Α) Τα τελευταία 5 χρόνια; (Β) Σήμερα;

8. Έχετε κάτι άλλο να προσθέσετε; Κάποια σημείωση/παρατήρηση;

Συμπληρωματικό ερωτηματολόγιο

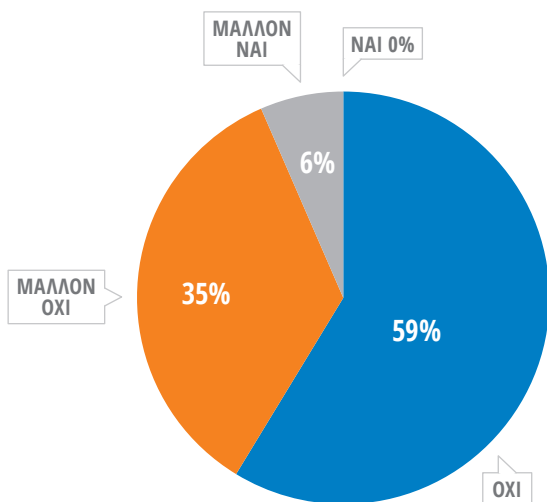
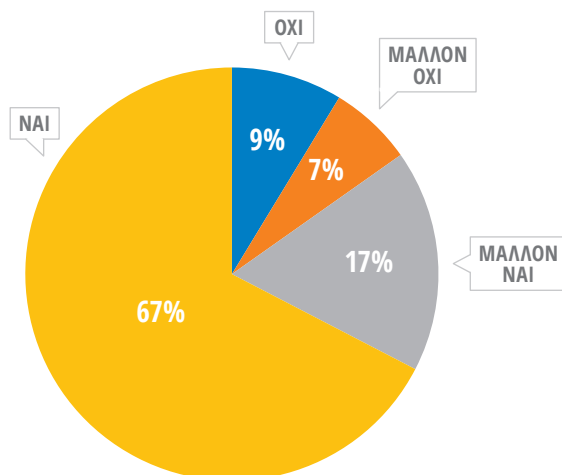
1. Σημειώστε από ποιες από τις παρακάτω πηγές βρίσκετε τρόφιμα:

☐ Υπουργείο	☐ Εταιρίες τροφίμων
☐ Δήμος	☐ Μικρά καταστήματα κοντά στο συσσίτιο
☐ Περιφέρεια	☐ Προσφορές ιδιωτών
☐ Μητρόπολη	☐ Αγορές από ίδιους πόρους
☐ Άλλο: _____	

2. Αν βρίσκετε τρόφιμα από περισσότερες από μία πηγές, παρακαλώ σημειώστε με ποσοστά, τις ποσότητες (πχ. ο Δήμος μας δίνει το 30%, η Τράπεζα Τροφίμων το 20%, από ίδιους πόρους το 30%, προσφορές ιδιωτών 20%).

3.3 Απαντήσεις - Ως προς τα συσσίτια

Διάγραμμα 3: Από τον Μάρτιο που είχαμε την εμφάνιση του Covid-19, και με όσα ακολουθούν στην οικονομία, είναι πιο δύσκολο να βρείτε τρόφιμα;

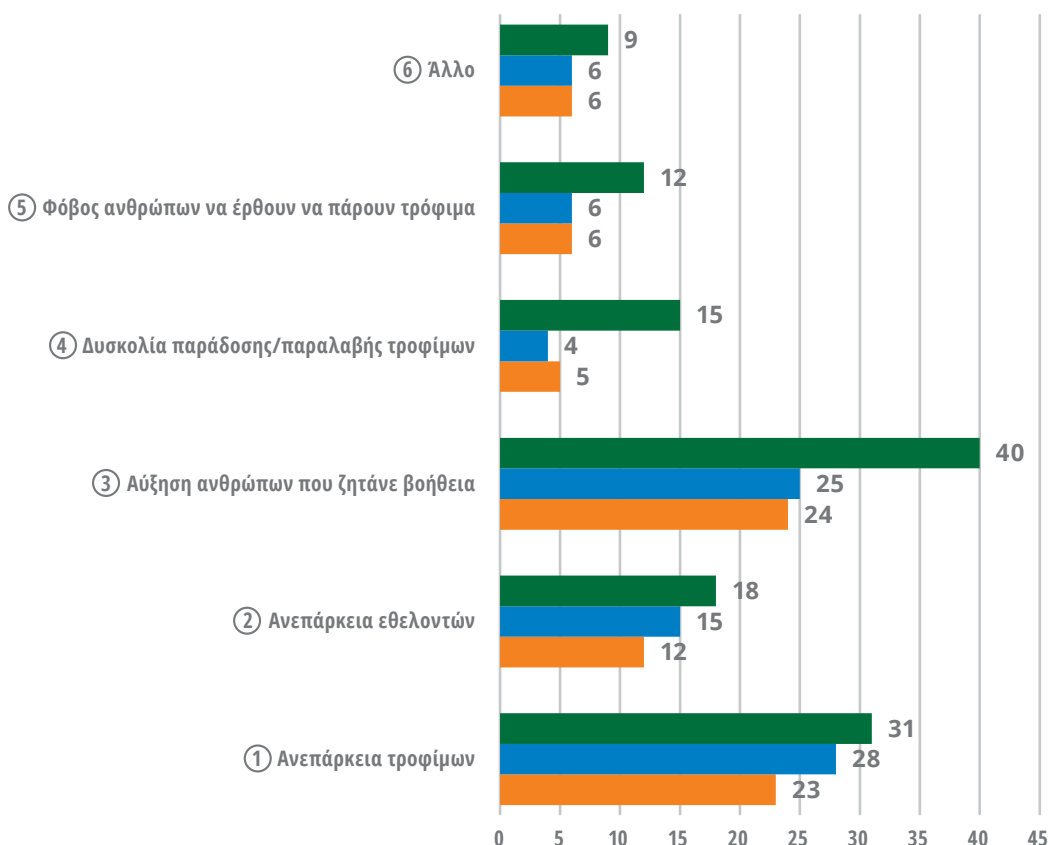

Διάγραμμα 4: Υπάρχει περίπτωση, λόγω των προβλημάτων που αντιμετωπίζετε, να κλείσετε μέσα στα επόμενα 2 χρόνια;

Παρ' όλο που, το 78% των συσσιτίων δηλώνει ότι καλύπτει έστω και μέρος των αναγκών σε τρόφιμα, παραμένει μεγάλο πρόβλημα η εύρεση τροφίμων, με το 84% να δηλώνει ότι, πλέον, η δυσκολία αυτή είναι μεγαλύτερη. Ενθαρρυντικό είναι ότι το 94% των συσσιτίων δηλώνουν θετικά για την συνέχιση της λειτουργίας τους τα επόμενα δύο χρόνια.

Διάγραμμα 5:
Επιπτώσεις από την πανδημία

- Τι προβλήματα αντιμετωπίσατε λόγω της πανδημίας;
- Ποιο πρόβλημα ή ποια προβλήματα σας είναι πιο δύσκολα στην αντιμετώπισή τους;
- Σε ποιο πρόβλημα ή σε ποια προβλήματα δεν μπορείτε ακόμα να βρείτε λύση;

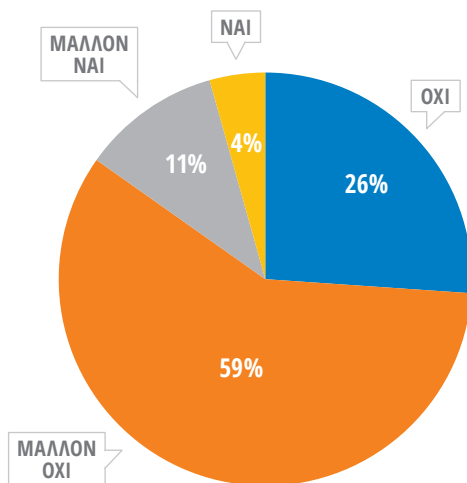
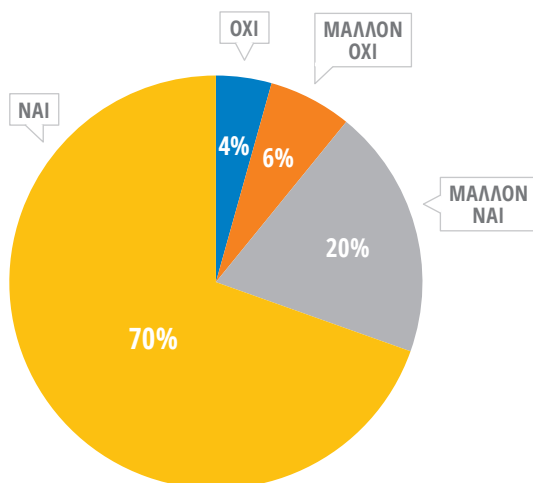

Από το παραπάνω διάγραμμα:

- 40 από τα 46 συσσίτια (το 87%) δήλωσαν αύξηση του πλήθους των ατόμων που ζητάνε τρόφιμα (ερώτηση 3). Σε 24 από τα 46 (52%) φαίνεται ότι η αύξηση των σιτιζομένων παραμένει το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν μέχρι και σήμερα.
- 31 από τα 46 συσσίτια (το 67%) δήλωσαν ότι αντιμετώπισαν πρόβλημα επάρκειας τροφίμων (ερώτηση 1), με 23 από αυτά (50%) να δηλώνει ότι είναι ένα πρόβλημα που παραμένει άλυτο ακόμα και σήμερα.
- Μικρότερης σημασίας πρόβλημα φαίνεται ότι είναι η ανεπάρκεια των εθελοντών (ερώτηση 2). Ανεξάρτητα από τα γενικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο 'εθελοντισμός', τα περισσότερα συσσίτια αξιοποιούν μεγαλύτερους σε ηλικία εθελοντές, οι οποίοι λόγω της πανδημίας έπρεπε -και καλώς- να σταματήσουν την εθελοντική τους εργασία.
- Σε μικρότερο βαθμό, εμφανίστηκαν πρακτικές δυσκολίες για την παράδοση, παραλαβή και διανομή των τροφίμων στους ανθρώπους (ερωτήσεις 4, 5). Ωστόσο, από τις απαντήσεις προκύπτει ότι τα θέματα αυτά -εν πολλοίς- λύθηκαν.
- Στα 'άλλα' προβλήματα, καταγράφονται 5 απαντήσεις για οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα συσσίτια για την κάλυψη των λειτουργικών των δαπανών, ανάγκες υγειονομικού υλικού, ψυχολογικής υποστήριξης.

3.4 Απαντήσεις - Ως προς τους ωφελούμενους

Διάγραμμα 6: Από τον Μάρτιο που είχαμε την εμφάνιση του Covid-19, και με όσα ακολουθούν στην οικονομία, βλέπετε οι ανάγκες των ανθρώπων για τρόφιμα, να αυξάνονται;

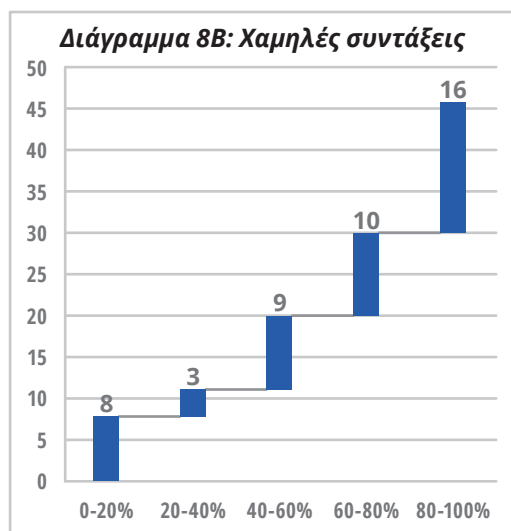
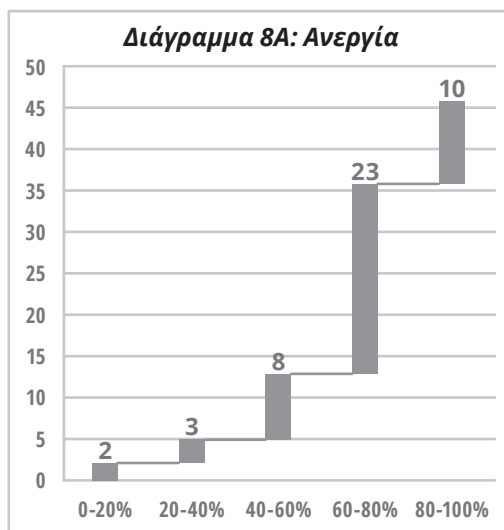
Διάγραμμα 7: Οι άνθρωποι που βοηθάτε, οι άνεργοι, πιστεύετε ότι θα μπορέσουν να βρουν δουλειά στα επόμενα 2 χρόνια;

Από τα παραπάνω διαγράμματα:

- Το πρόβλημα ως προς την τροφή έχει τρεις διαστάσεις: (α) αυξάνεται το πλήθος των ανθρώπων που έχουν ανάγκη - διάγραμμα 5, ερώτηση 3, (β) αυξάνονται οι ανάγκες των ανθρώπων, δηλαδή κάποιος που χρειάζονταν υποστήριξη πριν την πανδημία, πλέον έχει μεγαλύτερη ανάγκη για βοήθεια - διάγραμμα 6, (γ) παρατηρείται μεγαλύτερη ανεπάρκεια τροφίμων - διάγραμμα 5, ερώτηση 1.
- 39 από τα 46 συσσίτια (το 85%) δηλώνουν ότι οι άνεργοι που βοηθάνε δεν θα μπορέσουν να βρουν δουλειά στα επόμενα 2 χρόνια.
- Πρόκειται για μια απαισιόδοξη εικόνα η οποία όμως συμφωνεί και με την εμπειρία της Τράπεζας Τροφίμων. Παρακάτω παρουσιάζονται περισσότερες πληροφορίες για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι που έχουν ανάγκη για τρόφιμα.

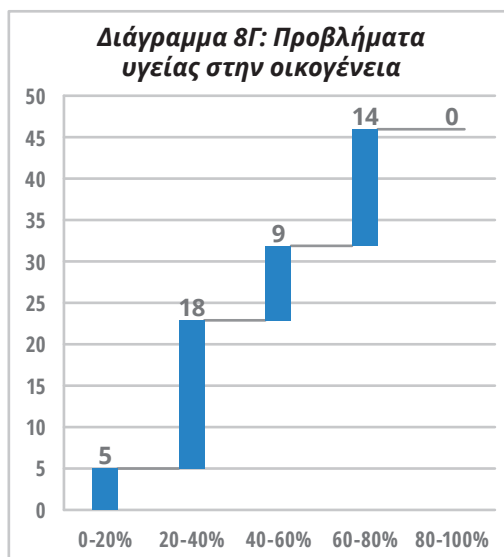
Διάγραμμα 8Α: Τι ποσοστό των ανθρώπων που βοηθάτε αντιμετωπίζουν τα παρακάτω προβλήματα

- 33 συσσίτια από τα 46 (το 72%) δηλώνουν ότι ποσοστό μεγαλύτερο του 60% των ανθρώπων που έχουν ανάγκη για τρόφιμα έχουν προβλήματα ανεργείας στην οικογένειά τους.
- Οι απαντήσεις συμφωνούν και με τις επίσημες στατιστικές (περισσότερες πληροφορίες στην έρευνα της ΕΛΣΤΑΤ). Και από την γραφική παράσταση της κατανομής των απαντήσεων φαίνεται ότι είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα.

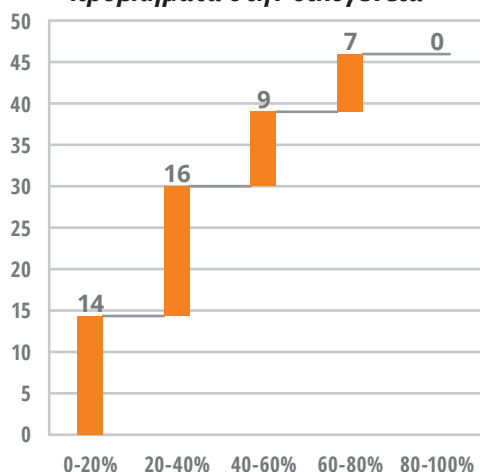

- 26 συσσίτια από τα 46 (το 59%) δηλώνουν ότι ποσοστό μεγαλύτερο του 60% των ηλικιωμένων που παίρνουν τρόφιμα, έχουν χαμηλές συντάξεις που δεν επαρκούν για την κάλυψη των βασικών αναγκών τους.
- Η κατανομή των απαντήσεων είναι παρόμοια με το πρόβλημα της 'ανεργείας' αλλά χαμηλότερης έντασης, σε σχέση με αυτό.

- 14 συσσίτια αναφέρουν ότι προβλήματα υγείας έχουν το 60-80% των οικογενειών που ζητάνε βοήθεια. Αντίστοιχα, 9 απαντήσεις αναφέρουν το 40-60% των οικογενειών.
- Πρόκειται για περιπτώσεις ΑμΕΑ ή ατόμων με άλλα σοβαρά προβλήματα υγείας, για την αντιμετώπιση των οποίων απαιτούνται σημαντικά ποσά, και πολλές φορές καθιστούν δύσκολη την εργασία.

Διάγραμμα 8Δ: Ψυχολογικά / νοητικά προβλήματα στην οικογένεια

- 32 συσσίτια από τα 46 (το 72%) δηλώνουν ότι ψυχικά/νοητικά προβλήματα αντιμετωπίζουν οι οικογένειες που έχουν ανάγκη για τρόφιμα σε ποσοστό από 20% έως 80%.

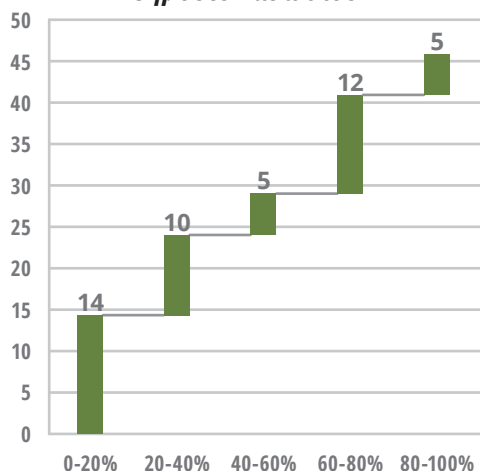
- Η κατανομή των απαντήσεων έχει παρόμοια μορφή με την καμπύλη για τα 'προβλήματα υγείας στην οικογένεια', αλλά μικρότερης έντασης.

- Αν και τα προβλήματα αυτά εμφανίζονται σε μέτρια ένταση, από την φύση τους είναι δύσκολα αναστρέψιμα και δυσοίωνα ως προς το μέλλον των ανθρώπων αυτών.

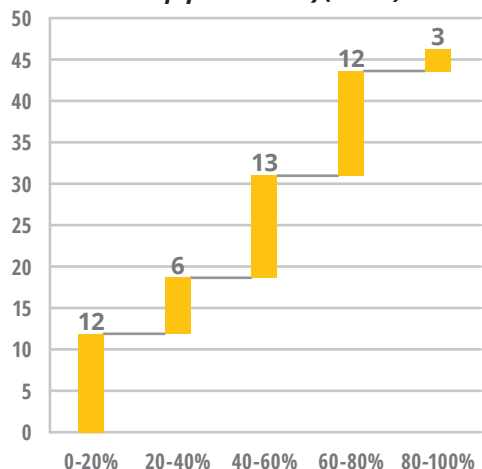
- 25 συσσίτια από τα 46 (το 56%) αναφέρουν ότι σε κατοικία με ενοίκιο ζουν ποσοστό από 40% έως 80% των οικογενειών που παίρνουν τρόφιμα.

- Γενικά, το πρόβλημα δεν είναι έντονο, αφορά κυρίως το κέντρο της Αθήνας, περιοχές στην Δυτική Αττική και κοντά στον Πειραιά.

Διάγραμμα 8ΣΤ: Χρέη σε τράπεζες, δημόσιο και αλλού

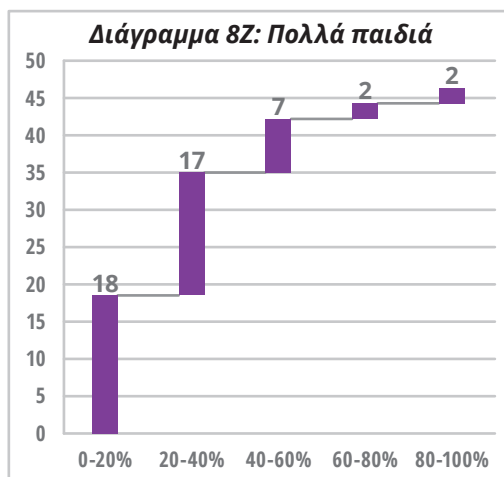

Διάγραμμα 8Ε: Έλλειψη κατοικίας (νοίκι)

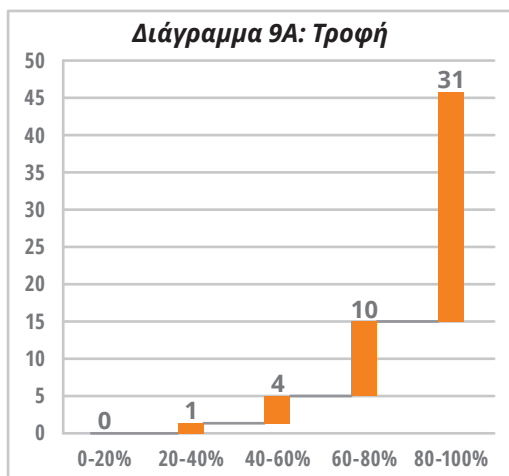

- 17 συσσίτια από τα 46 (το 39%) αναφέρουν ότι χρέη έχουν ποσοστό μεγαλύτερο του 60% των οικογενειών που παίρνουν τρόφιμα.

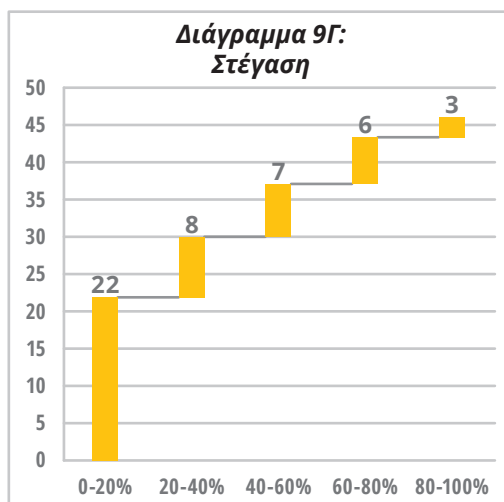
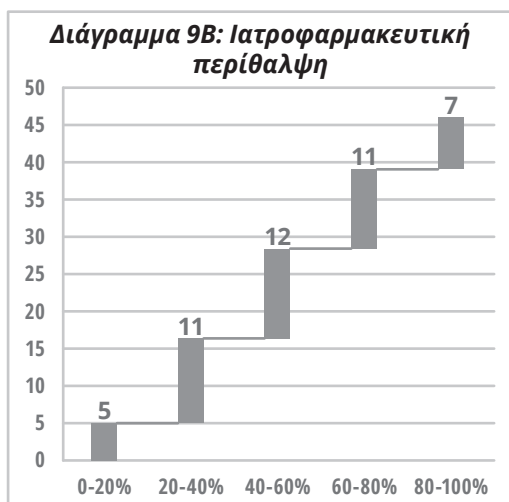
- 17 συσσίτια από τα 46 (το 37%) αναφέρουν ότι το 20-40% των οικογενειών που παίρνουν τρόφιμα, έχουν πολλά παιδιά.
- 7 συσσίτια από τα 46 (το 15%) αναφέρουν ότι το 40-60% των οικογενειών που παίρνουν τρόφιμα, έχουν πολλά παιδιά.
- Γενικά, είναι ένα θέμα το οποίο αναφέρεται σε μικρή κλίμακα, αν και πρέπει να συνεκτιμήσουμε την υπογεννητικότητα στον γενικό πληθυσμό.

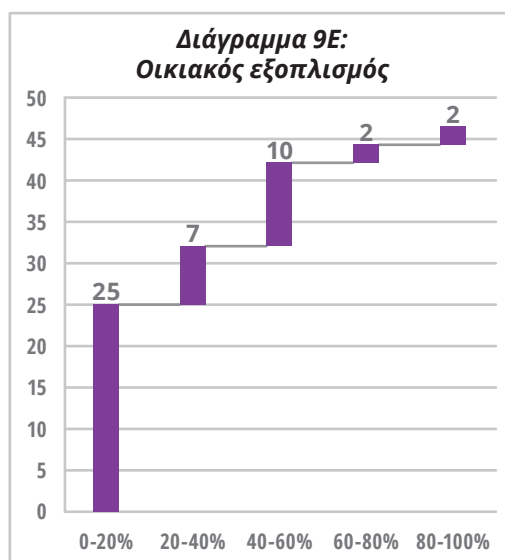
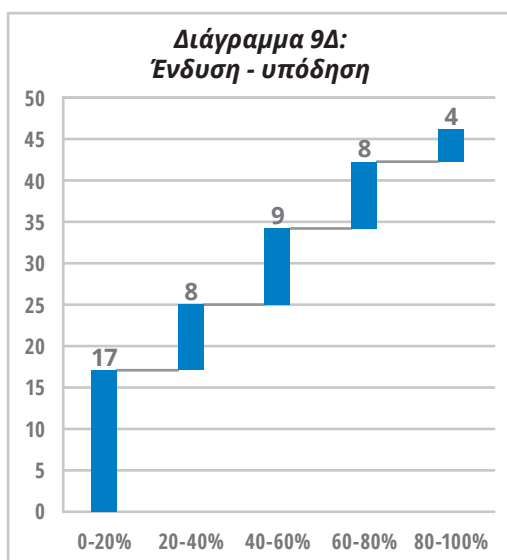

Διάγραμμα 9: Αξιολογήστε το μέγεθος της κάθε μιας από τις παρακάτω ανάγκες που αντιμετωπίζουν οι περισσότεροι από τους ανθρώπους που βοηθάτε

- 41 συσσίτια από τα 46 (το 91%) αναφέρουν ότι η ανάγκη για τροφή είναι ιδιαίτερως έντονη. Οι άνθρωποι δεν απευθύνονται στα συσσίτια για μια μικρή, συμπληρωματική βοήθεια, αλλά γιατί αντιμετωπίζουν σοβαρό επισιτιστικό πρόβλημα.
- Αντίθετα, το θέμα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της στέγασης απασχολούν σε μικρότερο βαθμό.
- Ακόμα μικρότερης έντασης είναι οι ανάγκες ένδυσης και οικιακού εξοπλισμού, οι οποίες έχουν και λιγότερο επιτακτικό χαρακτήρα.

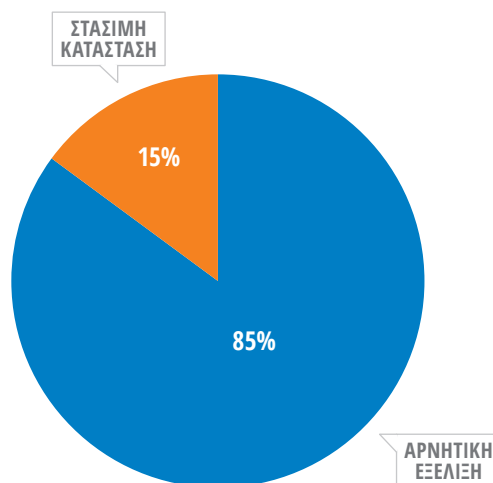

Διάγραμμα 10: Πως βλέπετε να εξελίσσονται οι ανάγκες των ανθρώπων που στηρίζετε;

- Από τις απαντήσεις που καταγράφηκαν το 85% εκτιμά αρνητική εξέλιξη, ενώ το υπόλοιπο 15% εκτιμά ότι ίδιο πλήθος ανθρώπων θα έχουν ανάγκες και στο μέλλον.

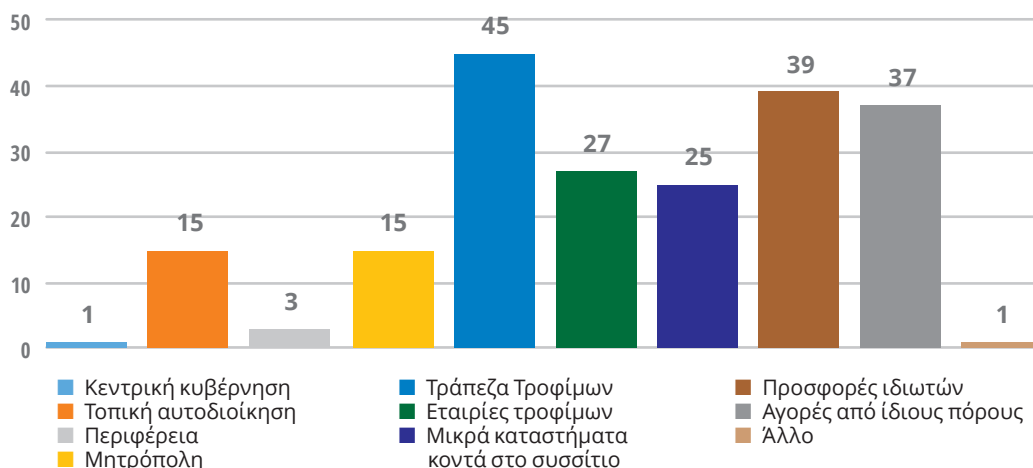
- Ενδιαφέρον έχει ότι 11 απαντήσεις (24%) σχολιάζουν την ανάγκη για ψυχολογική υποστήριξη.

3.5 Απαντήσεις - Ως προς τα τρόφιμα

Το συμπληρωματικό ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από 45 εκ των 46 συσσιτίων που συμμετείχαν στην έρευνα, και τα αποτελέσματα των απαντήσεων παρουσιάζονται παρακάτω.

Διάγραμμα 11: Σημειώστε από ποιες από τις παρακάτω πηγές βρίσκετε τρόφιμα

	Θετικές απαντήσεις	ποσοστά
Κεντρική κυβέρνηση	1	2%
Τοπική αυτοδιοίκηση	15	33%
Περιφέρεια	3	7%
Μητρόπολη*	15	33%
Τράπεζα Τροφίμων	45	100%
Εταιρίες τροφίμων	27	60%
Μικρά καταστήματα κοντά στο συσσίτιο	25	56%
Προσφορές ιδιωτών	39	87%
Αγορές από ίδιους πόρους	37	82%
Άλλο	1	2%

*Ορισμός: Εκκλησιαστική περιφέρεια που διοικείται από μητροπολίτη. Σε κάθε μητρόπολη υπάγονται διοικητικά, οι ενορίες της γεωγραφικής περιοχής που διοικεί η μητρόπολη.

Στο παραπάνω διάγραμμα φαίνονται οι θετικές απαντήσεις των συσσιτίων για κάθε μία από τις εν δυνάμει πηγές τροφίμων. Τα μεγέθη φαίνονται και στον πίνακα, όπου αναγράφονται και τα αντίστοιχα ποσοστά θετικών απαντήσεων.

Τα στοιχεία αυτά, δείχνουν την συνεισφορά των πηγών τροφίμων, **ανεξάρτητα αν αυτή είναι ελάχιστη ή μεγαλύτερη**. Παρακάτω, παρουσιάζονται οι απαντήσεις των συσσιτίων που δείχνουν και το μέγεθος της συνεισφοράς από κάθε πηγή, σε σχέση με τα τρόφιμα που τα συσσίτια προσφέρουν στους ανθρώπους που στηρίζουν.

Διάγραμμα 12: Πηγές τροφίμων - μέγεθος συνεισφοράς

• 13 συσσίτια απάντησαν ότι βρίσκουν τρόφιμα από τον τοπικό Δήμο, τα οποία αντιστοιχούν σε έως 20% των τροφίμων που δίνουν στον κόσμο.

Από τις 13 αυτές απαντήσεις:

- 6 αναφέρουν ποσοστά από 1% έως 5%
- 6 αναφέρουν ποσοστό 10%
- 1 απάντηση ποσοστό 20%
- Από τα 4 κοινωνικά παντοπωλεία που συμμετέχουν στην έρευνα, 2 δήλωσαν ότι από τον Δήμο προέρχεται το 50% των τροφίμων.
- Η μέση τιμή των απαντήσεων είναι 13%.

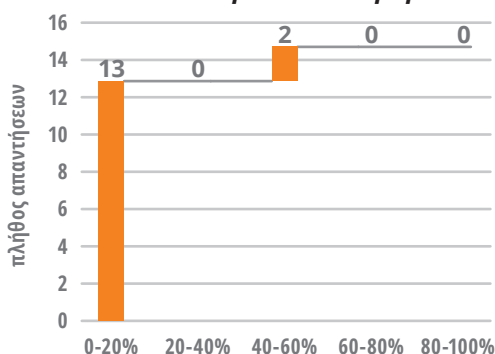
• 15 από τα 31 συσσίτια εκκλησιών, απάντησαν ότι παίρνουν τρόφιμα από την τοπική Μητρόπολη.

• 13 συσσίτια απάντησαν ότι βρίσκουν τρόφιμα από την Μητρόπολη της περιοχής τους, τα οποία αντιστοιχούν σε έως 20% των τροφίμων που δίνουν στον κόσμο.

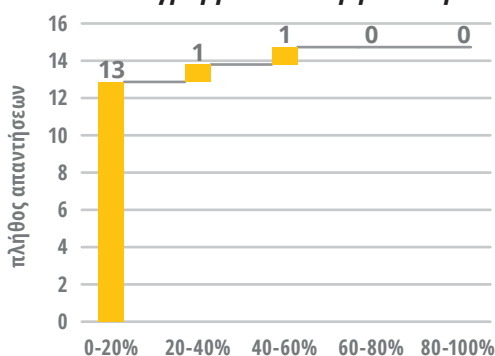
Από τις 13 αυτές απαντήσεις:

- 4 αναφέρουν ποσοστά από 1% έως 5%
- 5 αναφέρουν ποσοστό 10%
- 4 αναφέρουν ποσοστό 20%
- Και τα 15 συσσίτια που απάντησαν θετικά, είναι συσσίτια ενοριών.
- Η μέση τιμή των απαντήσεων είναι 15%.

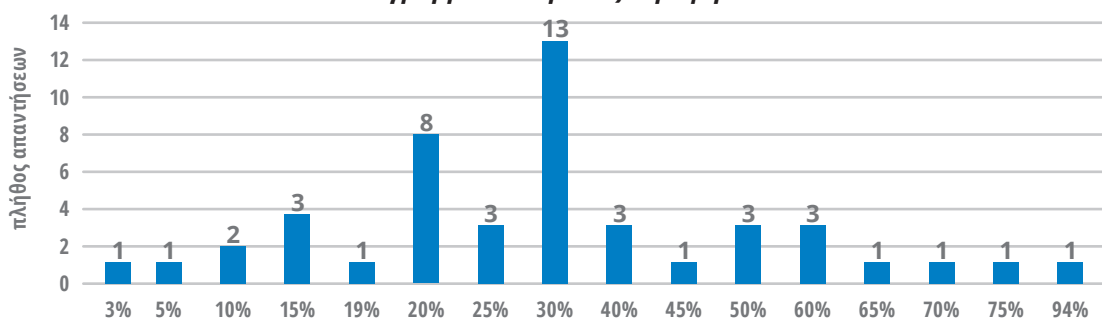
Διάγραμμα 12Α:
Τοπική αυτοδιοίκηση

Διάγραμμα 12Β: Μητρόπολη

Διάγραμμα 12Γ: Τράπεζα Τροφίμων

• Προφανώς και τα 45 συσσίτια απάντησαν ότι δέχονται τρόφιμα από την Τράπεζα Τροφίμων. Στο διάγραμμα παρουσιάζονται οι ακριβείς απαντήσεις των συσσιτίων (πλήθος απαντήσεων για κάθε ποσοστό που αναφέρθηκε).

• Μέση τιμή είναι το 33%.

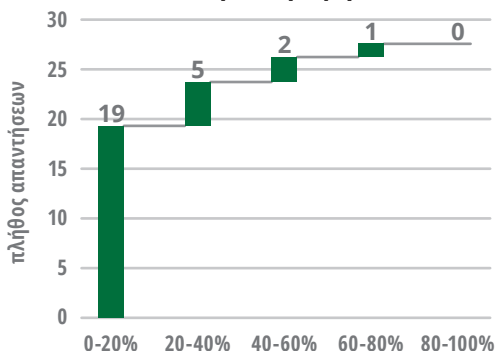
• Εντύπωση κάνει η διασπορά των απαντήσεων, με μικρότερη τιμή το 3% και μεγαλύτερη το 94%. Σε κάθε περίπτωση 28 από τις 45 απαντήσεις (δηλαδή περισσότερες από τις μισές) βρίσκονται στην περιοχή 19% - 40%.

- 19 συσσίτια απάντησαν ότι βρίσκουν τρόφιμα από δωρεές εταιριών τροφίμων, σε έως 20% των τροφίμων που δίνουν στον κόσμο.

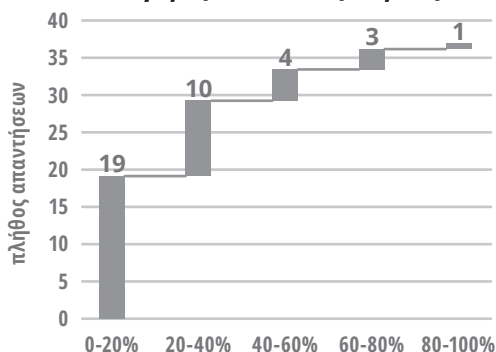
Από τις 19 αυτές απαντήσεις:

- 5 αναφέρουν ποσοστά έως 5%
- 11 αναφέρουν ποσοστά από 5 έως 10%
- Η μέση τιμή των απαντήσεων είναι 19%.

**Διάγραμμα 12Δ:
Εταιρίες τροφίμων**

**Διάγραμμα 12Ε:
Αγορές από ίδιους πόρους**

- 37 από τα 45 συσσίτια απάντησαν ότι αγοράζουν τρόφιμα με ίδιους πόρους.

- 19 συσσίτια απάντησαν ότι αγοράζουν τρόφιμα σε έως 20% των τροφίμων που δίνουν στον κόσμο.

Από τις 19 αυτές απαντήσεις μόνο 5 αναφέρουν ποσοστά 5%-10%, ενώ οι υπόλοιπες έχουν μεγαλύτερες τιμές.

- Η μέση τιμή των απαντήσεων είναι 29%.

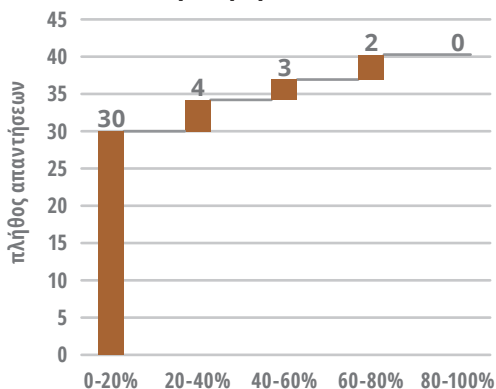
- 39 από τα 45 συσσίτια βρίσκουν τρόφιμα από προσφορές ιδιωτών.

- 30 συσσίτια απάντησαν ότι βρίσκουν τρόφιμα από προσφορές ιδιωτών σε έως 20% των τροφίμων που δίνουν στον κόσμο.

Από τις 30 αυτές απαντήσεις, μία αναφέρει ποσοστό 2%, 19 αναφέρουν ποσοστό από 5-10%, και οι υπόλοιπες λαμβάνουν μεγαλύτερες τιμές.

- Η μέση τιμή των απαντήσεων είναι 20%.

**Διάγραμμα 12ΣΤ:
Προσφορές ιδιωτών**

- **Κεντρική κυβέρνηση:** Υπήρξε μία μόνο απάντηση, με τιμή συνεισφοράς 5%.

- **Περιφέρεια:** Υπήρξαν 3 απαντήσεις, με μέση τιμή συνεισφοράς 8%.

- **Μικρά καταστήματα κοντά στο συσσίτιο:** Συνολικά δόθηκαν 25 θετικές απαντήσεις, με μέση τιμή συνεισφοράς 9%.

Γενικά,

- Κατά μέσο όρο, ένα συσσίτιο τροφοδοτείται από 4,5 διαφορετικές πηγές.
- Οι 'πηγές τροφίμων' με θεσμικό χαρακτήρα (Κεντρική κυβέρνηση, Δήμοι, Περιφέρειες, Μητροπόλεις) έχουν μικρή συνεισφορά τροφίμων.
- Τα συσσίτια εξαρτώνται κυρίως από τις αγορές τροφίμων από ίδιους πόρους, τις δωρές των ιδιωτών και τον ιδιωτικό κλάδο (εταιρίες τροφίμων, μικρά καταστήματα κοντά στο συσσίτιο).
- Τα συσσίτια που περιλαμβάνονται στο δίκτυο της Τράπεζας Τροφίμων έχουν μία επιπλέον, πηγή τροφίμων για το 30% των αναγκών τους, σύμφωνα με τις απαντήσεις τους. Σε αντίθεση με τις παραπάνω δύο σημειώσεις, η παρατήρηση αυτή δεν μπορεί να γενικευθεί και για τα υπόλοιπα συσσίτια που δεν συμμετέχουν στο δίκτυο της Τράπεζας Τροφίμων.

3.6 Περιπτώσεις ωφελούμενων

Στο περιθώριο της έρευνας, ζητήσαμε από μερικά από τα συσσίτια του δείγματος να μας κοινοποιήσουν περιπτώσεις ωφελούμενων, προστατεύοντας κάθε προσωπικό δεδομένο που θα μπορούσε να εκθέσει κάποιον άνθρωπο. Από την διαδικασία αυτή, συγκεντρώσαμε 943 περιγραφές οικογενειών. Δεν θα αναφερθούμε αναλυτικά στα στοιχεία των περιγραφών, τα οποία, άλλωστε, συμφωνούν με τα παραπάνω δεδομένα.

Στην συνέχεια παρατίθενται ενδεικτικά, μερικές περιγραφές.

Μ.Ν., κάτοικος Ζει με τον γιο της και καθαρίζει σπίτια. Ενοίκιο 200 ευρώ. Έχει κάρτα ΚΕΑ 230 ευρώ και επιδότηση ενοικίου 140 ευρώ. Ετήσιο εισόδημα 1.220 ευρώ.

Μ.Μ. και Μ.Ρ., κάτοικος Ζουν με την κόρη τους 14 ετών μαθήτρια και τον γιο τους 28 ετών, ο οποίος έχει σοβαρό πρόβλημα όρασης. Ο νεαρός χρειάζεται νοσηλεία και ειδικούς πανάκριβους φακούς. Η οικογένεια αδυνατεί να ανταποκριθεί. Εισόδημα 4.900 ευρώ. Ο πατέρας βάζει σπίτια και η μητέρα κάνει καθαριότητα. Το ενοίκιό τους είναι 300 ευρώ.

Σ.Π., κάτοικος Ετών 61. Επίσημα είναι άνεργη. Γηροκόμος με κυμαινόμενο εισόδημα. Φορολογική δήλωση 1.184,3 ευρώ. Έχει κάρτα ΚΕΑ. Ενοίκιο 200 ευρώ.

Κ.Β. και Κ.Γ., κάτοικος Ο σύζυγος έχει πρόβλημα στη μέση. Έχουν δύο παιδιά 16 και 13 ετών. Μαζί τους ζει και η γιαγιά 65 ετών. Ο σύζυγος εργάζεται περιστασιακά. Εισόδημα 6.737,11 ευρώ. Ενοίκιο 200 ευρώ.

Α.Χ είναι 48 ετών, κάτοικος Η κα. Χ είναι διαζευγμένη με ένα παιδί την Σ.Φ 28 ετών, είναι καρκινοπαθείς και δεν μπορεί να εργαστεί.

Μ.Μ είναι 58 ετών, κάτοικος Διαζευγμένη με ένα παιδί τον Τ.Α ετών 14 και δουλεύει περιστασιακά, με ετήσιο εισόδημα 4.488 ευρώ

Μ.Α είναι 59 ετών, κάτοικος Παντρεμένος με την Β.Α και έχουν δύο παιδιά την Μ.Ε ετών 24 και την Μ.Κ 17 ετών και οι δύο γονείς είναι άνεργοι. Ο κος Α είναι πολλά χρόνια άνεργος και λόγω ηλικίας δεν μπορεί να βρει δουλειά.

Ο Μ.Α είναι 47 ετών και η σύζυγός του Γ. 45 ετών. Έχουν 4 ανήλικα παιδιά. Εργάζεται μόνο ο πατέρας και πληρώνουν δάνειο για το σπίτι στο οποίο μένουν. Το ετήσιο εισόδημα είναι πολύ χαμηλό για μια πολυμελή οικογένεια.

Ο Γ.ΤΣ είναι 58 ετών, δεν εργάζεται και φιλοξενείται από τον ανιψιό του 37 ετών. Εισόδημα μηδενικό.

Ο Σ.Μ. είναι 47 ετών άνεργος. Μένει σε ιδιόκτητο σπίτι με τη μητέρα του. Ετήσιο εισόδημα από σύνταξη 4.355 €.

Ο ΙΩ-ΣΤ είναι 64 ετών συνταξιούχος. μένει με τον άνεργο γιο του 35 ετών. Έχει προβλήματα υγείας. Ετήσιο εισόδημα 1.568€.

Ο Κ.Α, ετών 57, αλλοδαπός που ζει σε ιδιόκτητη κατοικία στην περιοχή ... μαζί με την άνεργη σύζυγό του και το ανήλικο τέκνο τους. Κάνει περιστασιακά μεροκάματα.

Ο Β.Β, ετών 45, από την περιοχή ... ζει με την σύζυγό του και τα δύο ανήλικα τέκνα του σε ενοικιαζόμενη κατοικία. Εργάζεται μόνο η γυναίκα, 6000 ετησίως.

Η Τ.Α, ετών 58 ζει στην περιοχή της ... σε ιδιόκτητη κατοικία, μαζί με τον σύζυγό της και τα τρία τους παιδιά, που σπουδάζουν. Άνεργοι και οι δύο γονείς, κανένα μηνιαίο εισόδημα.

Η Μ.Σ. είναι 24 ετών. Είναι παντρεμένη, αλλά ο σύζυγός της Χ. είναι στην φυλακή. Έχει έναν γιο 14 μηνών. Το σπίτι που μένει της το έχει παραχωρήσει ο πατέρας της. Παίρνει ΚΕΑ και επίδομα παιδιού. Το σύνολό τους είναι 3.420 ευρώ το χρόνο. Δεν μπορεί να δουλέψει εξαιτίας του παιδιού.

Ο Σ.Μ. είναι 56 ετών ανύπαντρος. Έχει ετήσιο εισόδημα 2.400 ευρώ και μένει σε ιδιόκτητο διαμέρισμα, μαζί με την αδερφή του που έχει προβλήματα υγείας όπως επίσης και τον ανιψιό του με αναπηρία.

Η Ρ.Ε ετών 41, ζει σε παραχωρούμενη κατοικία στην περιοχή ... μαζί με το ανήλικο τέκνο της. Ανεργία και πολλά προβλήματα στη σχέση της ίδιας και του έφηβου παιδιού της.

Η Χ.Π. είναι 14 ετών και ζει στην Η μητέρα της, μια κοπέλα με νοητική υστέρηση, έμεινε έγκυος, χωρίς να μπορεί να δώσει πληροφορίες για τον πατέρα του παιδιού, ο οποίος δεν εμφανίστηκε ποτέ. Επειδή ήταν αδύνατο να μεγαλώσει το παιδί, το έργο αυτό το ανέλαβε η θεία της. Όταν το παιδί ήταν 10 ετών η γυναίκα αυτή πέθανε από καρκίνο. Το έργο αυτό συνεχίζει ο γιος και η νύφη της, μεγαλώνοντας το παιδί μαζί με τα τρία παιδιά τους. Η Χ. είναι καλή μαθήτρια και αγαπάει το διάβασμα.

Η Α.Π. είναι 47 ετών, δεν εργάζεται και ο σύντροφός της την εγκατέλειψε. Μένει στο σπίτι της μεγάλης κόρης της με τα δύο ανήλικα παιδιά της 12 και 6 ετών. Παίρνει επίδομα πολύτεκνης μητέρας 280ευρώ το δίμηνο.

Η Φ.Π. είναι 49 ετών, άγαμη μητέρα. Έχει μια κόρη 17 ετών. Μένει σε ιδιόκτητο σπίτι. Υπάρχουν θέματα υγείας. Έχει διπολική διαταραχή και λαμβάνει φαρμακευτική αγωγή. Το ετήσιο εισόδημά της ανέρχεται σε 6.220 €. Δεν μπορεί να εργαστεί λόγω αναπηρίας 67%.

Ο Μ.Τ. είναι 65 ετών, διαζευγμένος. Μένει σε ιδιόκτητο, αλλά μισογκρεμισμένο σπίτι χωρίς ρεύμα. Δεν έχει εισόδημα. Κάνει όποτε βρει κάποιο μεροκάματο.

4 Συμπεράσματα - Προβληματισμοί

Η έρευνα διαπίστωσε ότι συνεχίζεται η αύξηση της επισιτιστικής ανασφάλειας και επαληθεύει την Eurostat:

- Αυξάνεται ο αριθμός των ανθρώπων που έχουν ανάγκη, χωρίς ακόμα να έχουμε δει πλήρως, τις επιπτώσεις της πανδημίας,
- Αυξάνονται οι ανάγκες κατ' άτομο, δηλαδή κάποιος που ήδη χρειάζονταν υποστήριξη πριν την πανδημία, τώρα έχει μεγαλύτερη ανάγκη για βοήθεια,
- Αυξάνεται η δυσκολία για την εύρεση τροφίμων, που θα μπορούσαν να καλύψουν τις ανάγκες.

<i>οι άνθρωποι</i>	Το βασικό πρόβλημα των οικογενειών, είναι τα χαμηλά εισοδήματα. Ωστόσο, το πρόβλημα αυτό συνυπάρχει με πρόσθετα ζητήματα (έλλειψη κατοικίας, προβλήματα υγείας, ψυχολογικά προβλήματα), τα οποία επιβαρύνουν ακόμα περισσότερο τον οικογενειακό προϋπολογισμό.
<i>άνεργοι άνω των 55 ετών</i>	Οι άνεργοι που είναι μεγαλύτεροι των 55 ετών, είναι σχεδόν αδύνατον να επανεκπαιδευτούν για να επιστρέψουν στην αγορά εργασίας. Στις περισσότερες περιπτώσεις, συνεχίζουν την ζωή τους στηριζόμενοι στα διάφορα επιδόματα, στην βοήθεια τοπικών συσσιτίων και οργανώσεων, και συμπληρώνοντας το εισόδημά τους με 'μαύρη' εργασία, όταν μπορούν να βρουν. Η σύνταξη που θα δικαιούνται, μετά από περίπου δέκα χρόνια, θα είναι τόσο χαμηλή, ώστε θα συνεχίζουν και πάλι να έχουν ανάγκη για τροφή, ενώ τα προβλήματά τους θα έχουν μεγεθυνθεί. Τυχόν ψυχολογικά προβλήματα που ήδη υπάρχουν, αλλά και η παρατεταμένη, έντονη κατάσταση ανέχειας στην οποία βρίσκονται οι άνθρωποι αυτοί, ανατροφοδοτούν την περιθωριοποίησή τους. Πρόκειται για ένα μέρος του πληθυσμού της χώρας, το οποίο έχει υπολογίσιμο μέγεθος, παγιώνεται στο περιθώριο, και θα συνεχίσει να περιμένει την βοήθειά μας για τις επόμενες δύο-τρεις δεκαετίες.
<i>τα συσσίτια</i>	Τα συσσίτια είναι δομές που εξυπηρετούν τις ανάγκες σε μικρό ή μέτριο βαθμό. Ακόμα και η μικρή βοήθεια που δίνουν είναι σημαντική, αλλά όχι αυτονόητη και για το μέλλον. Εξαρτώνται από την διάθεση προσφοράς κάποιων ανθρώπων - εθελοντών. Η προσφορά αυτή συνεπάγεται διάθεση χρόνου, πόρων, αλλά και ψυχικές αντοχές. Μια από τις προκλήσεις του μέλλοντος θα είναι, νέοι εθελοντές να συνεχίσουν την προσπάθεια. Στην Ελλάδα, τα συσσίτια συγκροτούν ένα άτυπο δίκτυο. Τοπικά, πολλές φορές συνεργάζονται μεταξύ τους, συζητώντας τα προβλήματά τους και ανταλλάσσοντας εμπειρία. Γνωρίζουν τους ανθρώπους που βοηθάνε, και πολλές φορές, εκτός από τρόφιμα προσφέρουν και άλλου είδους βοήθεια. Σε αντίθεση με άλλες χώρες της Ευρώπης, δεν απολαμβάνουν της στήριξης του κράτους, αν και θα ήταν εξαιρετικά ωφέλιμο για την κοινωνία.

<i>τα τρόφιμα</i>	Υπάρχει σημαντικός κίνδυνος, το επόμενο χρονικό διάστημα, οι διαθέσιμες, για τα συσσίτια, ποσότητες τροφίμων να περιοριστούν ανησυχητικά. Τα τρόφιμα που προσφέρουν τα συσσίτια εξαρτώνται από τον ιδιωτικό τομέα (αγορές τροφίμων από πόρους των συσσιτίων, προσφορές εταιριών, ιδιωτών, μικρών καταστημάτων), όπως και τα τρόφιμα που εξασφαλίζει η Τράπεζα Τροφίμων από τις δικές της δραστηριότητες. Η πανδημία έχει ήδη περιορίσει σημαντικά τους ίδιους πόρους των συσσιτίων, ενώ και οι οικονομικές πιέσεις στον ιδιωτικό κλάδο είναι ήδη αισθητές. Ενώ, οι δωρεές τροφίμων στην αρχή της πανδημίας σημείωσαν σημαντική αύξηση, έχουν πλέον αρχίσει να ελαττώνονται.
<i>η κοινωνική συνοχή</i>	Η επισιτιστική ανασφάλεια είναι μία ένδειξη για τα μεγαλύτερα προβλήματα που υπάρχουν. Σίγουρα, τα προβλήματα αυτά δεν λύνονται εύκολα, και ίσως είναι αδύνατο να λυθούν πλήρως. Ωστόσο, η τροφή ως θεμελιώδης ανάγκη θα πρέπει να ικανοποιηθεί με προτεραιότητα, προστατεύοντας έτσι και την κοινωνική συνοχή. Τα συσσίτια είναι μία μέθοδος που λειτουργεί.
<i>η εμπειρία της Τράπεζας Τροφίμων</i>	Από την εμπειρία μας στην Ελλάδα, αλλά και από άλλες Τράπεζες Τροφίμων στην Ευρώπη, γνωρίζουμε ότι γίνεται μεγάλη σπατάλη τροφίμων. Αυτό επιβεβαιώνεται και από επίσημες στατιστικές που υπολογίζουν ότι το 33% της παραγωγής τροφίμων, τελικά σπαταλάται. Το πρόβλημα είναι λιγότερο η επάρκεια και περισσότερο η διαχείριση. Οι τέσσερις, προς το παρόν, Τράπεζες Τροφίμων στην Ελλάδα θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν 'κέντρα logistics' που συμβάλλουν στην πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος.
<i>νέες Τράπεζες Τροφίμων</i>	Στρατηγική μας είναι η δημιουργία περισσότερων Τραπεζών Τροφίμων, που θα μπορούν να 'σώζουν' μεγαλύτερες ποσότητες τροφίμων, καλύπτοντας ανάγκες κι άλλων περιοχών. Η ιδιωτική πρωτοβουλία δεν θα σταματήσει την προσπάθειά της, ελπίζοντας, όμως και στην αρμονική συνεργασία με το κράτος και την τοπική αυτοδιοίκηση.

Τράπεζα Τροφίμων

Κοινωνικός Ίδρυμα, από το 1995, με σκοπό την καταπολέμηση της πείνας και της σπατάλης. Συνεργάζεται με εταιρίες παραγωγής και εμπορίας τροφίμων, με τον Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων (ΣΕΒΤ) και άλλες κοινωνικές οργανώσεις, ώστε τρόφιμα που δεν μπορεί να απορροφήσει η αγορά να προσφέρονται δωρεάν σε συσσίτια και ιδρύματα.

Είναι μέλος της Ομοσπονδίας Τραπεζών Τροφίμων Ευρώπης (FEBA - www.eurofoodbank.org) με 422 Τράπεζες Τροφίμων σε 28 χώρες της Ευρώπης. Εργαζόμαστε σύμφωνα με τις αρχές της, συμμετέχουμε σε εκπαιδευτικά σεμινάρια για δράσεις που υλοποιούνται στην Ελλάδα και άλλες χώρες της ΕΕ, ενώ παρακολουθούμε στενά τις πολιτικές της ΕΕ για τα θέματα που την αφορούν.

Η Τράπεζα Τροφίμων Αθήνας έχει συμβάλλει στην ίδρυση Τραπεζών Τροφίμων σε Θεσσαλονίκη (1998), Θεσσαλία (2018) και Δράμα (2019). Συνολικά, το 2020 διακίνησαν περισσότερους από 2.300 τόνους προϊόντων, ενώ στα 25 χρόνια δράσης τους, η διακίνηση αγγίζει τους 24.000 τόνους. Δεν χρηματοδοτούνται από το κράτος, και η λειτουργία τους βασίζεται αποκλειστικά στην ιδιωτική πρωτοβουλία.

Στόχος μας είναι η δημιουργία περισσότερων Τραπεζών Τροφίμων, που θα σώζουν ακόμα μεγαλύτερες ποσότητες τροφίμων και θα συγκροτούν ένα συνεκτικό δίκτυο κοινωνικής αλληλεγγύης.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

μέλος της Ομοσπονδίας Τραπεζών Τροφίμων Ευρώπης

Ίδρυμα για την καταπολέμηση της πείνας και της σπατάλης

Λεωφ. Κρυονερίου 124 • Τ.Κ. 14568, Κρυονέρι Αττικής
τηλ: 210 622 0059 • e-mail: info@foodbank.gr • www.foodbank.gr

